

66 ปัจจุบันสินค้าเกษตรส่งออกของไทยหลายชนิดเริ่มสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน เพราะต้นทุนและราคาสูงกว่าคู่แข่ง จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ควรจะต้องนำเทคโนโลยีมาช่วยลดต้นทุนให้ภาคเกษตรไทยอย่างเร่งด่วน"...เป็นบางส่วนจาก

รายงานชิ้นหนึ่งของ ทีดีอาร์ไอ หรือ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ซึ่งได้ระบุถึงกรณีปัญหาเรื่องนี้ อย่างเช่น ข้าวไทย ที่ขณะนี้เริ่ม เสียตำแหน่งแชมป์ให้กับประเทศคู่แข่ง จน "ไทยจำเป็นต้องเร่งปรับตัว"...

ด้วยการนำ "เทคโนโลยียุคใหม่" มาปรับใช้ เพื่อไม่ให้ไทยเสียแชมป์ที่เคยครองมานาน รวมถึงรักษาโอกาสในตลาดของไทยเอาไว้

เกี่ยวกับ "ข้อเสนอแนะ" เรื่องนี้ นี้เป็นส่วนหนึ่งจากรายงานของทีดีอาร์ไอที่มีชื่อว่า... "นโยบายเทคโนโลยีการเกษตร 4.0 (Farming 4.0 Policy)" โดย นิพนธ์ พัวพงศกร, กัมพล ปันตะกัว, ณัฐธิดา วิวัฒน์วิชา นักวิชาการทีดีอาร์ไอ-สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอต่อแผนงานวิจัยคนไทย 4.0 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมูลนิธิสถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ ภายใต้แผนงานบูรณาการยุทธศาสตร์เป้าหมาย (Spearhead) ของสกววิจัยแห่งชาติ เพื่อเสนอ แนวทาง "แก้ปัญหาให้ภาคการเกษตรของไทย" โดยเฉพาะกับ ภาคส่งออกสินค้าเกษตร...

หลัง "ระบบการเกษตรของไทยเจอความท้าทาย"

จาก "การเปลี่ยนแปลงของคู่แข่งในตลาดการค้า"

ในรายงานชิ้นนี้ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามว่า... ทำไมต้องพูดถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในภาคเกษตร? ซึ่งคำตอบคือ... เนื่องจากระบบเกษตรของไทยกำลังเผชิญ "ความท้าทายใหม่" หลายด้าน จนอาจส่งผลทำให้ไทยสูญเสียโอกาสในตลาดการค้าสำคัญไป และผลศึกษาที่พบว่า... แม้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัวภาคเกษตรจะมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น...

แต่... เกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีรายได้ต่อกคนระดับต่ำ

นอกจากนั้น ยังมีการพบอีกว่า... ถึงแม้ช่องว่างระหว่าง

'ต้องเร่ง'ไทยเสี่ยงแพ้ 'เกษตรไฮเทค' นับวัน'คู่แข่งจ่อแซง'

ผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัวจากภาคเกษตรกับนอกภาคเกษตรจะมีแนวโน้มปรับตัวลดลง แต่ผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัวของแรงงานนอกภาคเกษตรนั้นก็ยังมีระดับที่สูงมากกว่าภาคเกษตร มากกว่าถึง 5 เท่าตัว จนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ ภาคเกษตรของไทยจึงยังคงมีคนจนอยู่เป็นจำนวนมาก

...นี่เป็นข้อมูลที่ผลการศึกษาได้ฉายภาพปัญหาไว้

ขณะที่ประเด็น "สาเหตุ" นั้น รายงานนี้ได้อ้างอิงถึงงานวิจัย

ชื่อ “ผลกระทบต่อภาคเกษตรไทยจากการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ที่วิจัยพบว่า... สินค้าของประเทศคู่แข่งของไทยในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนนั้น ขณะนี้มีความสามารถทางการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยมาจากปัจจัยที่สำคัญคือ... จากการศึกษาที่ **คู่แข่งของไทยมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย หรือมีเทคโนโลยีการเกษตรที่ดีขึ้นมากกว่าไทย** เพราะประเทศคู่แข่งไทยมีการลงทุนการวิจัยมากกว่า และที่สำคัญ...การวิจัยที่เกิดขึ้นยังสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้เป็นอย่างดี เช่น กรณีข้าวหอมพันธุ์ใหม่ของเวียดนาม

ที่ได้นำเอาเทคโนโลยีมาทำการพัฒนาผลผลิตจนทำให้ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดจีน จากกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ก็นำมาสู่คำถาม... **ทำอย่างไรเกษตรกรไทยจะคืนตัวในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลการเกษตร??** ซึ่งแนวทางเรื่องนี้ ในรายงานได้มีการแบ่งเป็นข้อเสนอแนะด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ... ด้านการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่และผลผลิตต่อเกษตรกร, เพื่อเพิ่มการผลิตและ

จัดจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูง, เพื่อการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้กลายเป็นสินค้าปลอดภัยมากขึ้น, เพื่อการเพิ่มสินค้าใหม่ให้ตรงความต้องการของตลาด รวมถึงเพื่อการเร่งลดผลกระทบของกิจกรรมการเกษตรต่อทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ด้านการส่งเสริมมาตรการ นี้ก็มีข้อเสนอแนะ...

ได้แก่... การเร่งปฏิรูประบบวิจัยเกษตรภาครัฐ, การยกเครื่องระบบส่งเสริมการเกษตรของภาครัฐใหม่, การส่งเสริมเกษตรกรอาชีพให้ลงทุนและใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มขึ้น, การสร้าง ecosystem ด้านการวิจัยพัฒนา และการส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ให้เกษตรกรนำมาใช้เพิ่มขึ้น เป็นต้น อีกทั้งข้อเสนอแนะยังรวมถึง... **ควรเร่งวิจัยพัฒนาและทำให้เกิดการนำเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ที่เหมาะสมมาใช้อย่างเร่งด่วน** ทั้งนี้ เพื่อที่จะเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดส่งออกสินค้าเกษตร ซึ่งไทยอาจต้องหันมาเน้นส่งออกอาหารปลอดภัยในราคาที่คนซื้อจ่ายได้ง่าย

ทั้งนี้ กับ “นโยบายภาคเกษตร” นั้น ก็มีข้อเสนอแนะเรื่องนี้อย่างไร... ภาครัฐไม่ควรนำนโยบายแบบ **one size fits all** มาใช้กำหนดนโยบายเกษตร เนื่องจากเกษตรกรเป็นกิจกรรมและกระบวนการที่มีความแตกต่างและหลากหลาย ทั้งในระบบการเพาะปลูก และในเชิงพื้นที่ แต่ **ควรนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำงานร่วมกัน** จะดีกว่า...

นี่เป็น “ข้อเสนอแนะ” เพื่อ “**อภสกลเกษตรไทย**” “**ป้องกันไม่ให้ภาคเกษตรไทยสูญเสียโอกาส**” หลัง “**คู่แข่งไทยพยายามเร่งสปีดแข่งหน้า**”.